En mektig film

14. oktober

Britt Sørensen

Filmanmelder

På bemerkelsesverdig vis er dette både en minimalistisk og storslått film.

https://www.bt.no/kultur/anmeldelser/i/vl87jp/en-

Kopiert

Lytt til saken • 4 minutter

Sammen med sauen gledes Isak (Herbert Nordrum) og Inger (Asta Kamma August) over sitt aller første møblement. Foto: Ymer mediene/Oskar Dahlsbakken

«Markens grøde»

Regi: Hans Petter Moland
Hva: Drama
Hvor: Norge
Når: Åpner Bergen internasjonale filmfestival 14. oktober. Ordinær kinopremiere 30. oktober.

«Se deg godt rundt. Din verden vil aldri bli den samme». Ordene er tidligere lensmann Geisslers (Gard B. Eidsvold). De faller etter at en liten hær av gruvearbeidere har inntatt Isak Sellanraas fjell for å utvinne kobber. Og de oppsummerer mye av essensen i Hans Petter Molands tolkning av Knut Hamsuns roman.

Frem til da har vi fulgt Isak fra han slår seg til i en jordhule, treffer Inger og flytter fra hulen via en gamme til et etter hvert stort og veldrevet

gårdsbruk – gradvis bygget opp gjennom slit, strev og beinhardt arbeid. Nå banker moderniteten på døren. Industrialisering. Utferdstrang. Ingeniørkunst og moderne redskaper. Det gamle jordbrukssamfunnet som nybrottsmannen Isak representerer, er snart forbi.

En rørende ømhet preger starten på forholdet mellom Inger (Asta Kamma August) og Isak (Herbert Nordrum). Foto: Ymer mediene / Oskar Dahlsbakken

Kaspar Kaaes magiske musikk

Spilt inn på Ormeli gård i Luster, med stupbratte fjell og skiftende årstider som bakteppe, er «Markens grøde» blitt en usedvanlig vakker film. Samtidig henter den mye av sin skjønnhet fra måten regissør Moland og filmfotograf Oskar Dahlsbakken forteller historien på.

Dialogen er skåret ned til et minimum – det går cirka syv minutter før det ytres et eneste ord. Til gjengjeld er filmen inntil margen filmatisk. Det aller, aller meste uttrykkes via bilder ladet med stemning, mening, blikk, ansiktsuttrykk. Moland stoler fullt og helt på publikums evne til å lese bilder, tolke og trekke slutninger. For meg er det dette som er *film*, og det gjør meg rent ut lykkelig.

Kamera fanger snø og iskald vind så jeg fryser der jeg sitter i kinosetet. Men også vårløsning, blomster, skog og fjell. Ladede bilder også det, som for å minne oss om at også *vi* er natur.

I «Markens grøde» oppleves det gamle uttrykket «barntung» helt konkret. Foto: Ymer mediene/Oskar Dahlsbakken

Like essensielt er Gisle Tveitos lydearbeid, der naturens villskap og egenart får stemme gjennom vind, risling og klukking fra elver og bekker, fuglekvitter, knitrende bål, stein som treffer stein. Men også det harde arbeidet får lyd. Som når den rytmiske svisjingen fra en ljå glir over i, eller inn i Kaspar Kaaes nesten magiske musikk. Danskens komposisjoner her må være noe av det fremste som er gjort for en norsk film noen sinne.

Diskret, nesten spinkel, og like sparsom som dialogen, samtidig iørefallende og ubegripelig vakker.

En verdig oscarkandidat

Nettopp det at så mye av fortellingen hviler på bildene, og på rollefigurenes samspill, stiller enorme krav til skuespillerne. Og som de leverer! Som Isak gjør Herbert Nordrum sin beste rolle noensinne. Asta Kamma August skinner som Inger. Sammen skaper de øyeblikk av varme og rørende ømhet i et kaldt og ugjestmildt landskap. Inkludert et av de vakreste kyssene jeg har sett på lenge.

Les også

Tar festen i Bergen: – Vondt og smertefullt

Men livet, tiden, utviklingen, fremskrittet, menneskenaturen slår en kile også mellom dem. Noe som oppleves sterkt og berørende, nettopp fordi vi har vært så nær dem gjennom så vel arbeid og strev som intime, ømme øyeblikk.

Gard B. Eidsvold spiller lensmann Geissler, som kommer til Sellanraa med krav om skjøte og skatt. Foto: Ymer mediene/Oskar Dahlsbakken

Moland styrer unna sentimentaliseringen av jordbrukssamfunnet som preger Hamsun og romanen hans. Jeg leser ikke en eneste nostalgisk note ut av denne filmen. Men det jeg ser, som berører sterkt, er en nennsom formidling av gleden ved nyanskaffelser som gjør livet enklere for mennesker som lever under harde kår. Det er en forundringens glede som nok har gått tapt i moderniteten og overflodens tidsalder, og som vi trenger å minnes på.

Sjur Vatne Brean har rollen som Isak og Ingers eldste sønn Eleseus. Foto: Ymer mediene/Oskar Dahlsbakken

At dette er Norges Oscar-kandidat, er fullt forståelig og helt riktig. Om

aldri så jordet i de stupbratte bakkene i Luster, er det en universell fortelling om nybrottsarbeid som har gjenklang over alt der mennesker har slått seg ned for å skape en fremtid for seg og sine etterkommere, for så å møte en fremtid som skal vise seg å bli annerledes enn de hadde tenkt.

Om den når gjennom i Oscar-akademiet, gjenstår å se. Som hjemmepublikum kan vi uansett glede oss over at Hans Petter Moland har laget en mektig, gripende og uendelig vakker film.

Publisert: 14. oktober 2026 17:03

Oppdatert: 14. oktober 2026 18:35